

ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาดใหญ่

ทัศนีย์ ประธาน^{1*} มณิรัตน์ รัตนพันธ์² ทิรศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ³ สนั่น ยามาเจริญ⁴ พงศ์พัฒน์ ฉายศิริพันธ์⁵ เจริจา บุญวรรณโณ⁶ สุดารัตน์ วงศ์กระจ่าง⁷ นิตยา ศรีพูล⁸ ดรุณี มูเก็ม² ยาร์อนะ ศรีอาหมัด⁹ และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์¹⁰

¹ รองศาสตราจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์² อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ

³ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์⁴ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์⁵ อาจารย์ประจำ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี⁶

อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์⁷ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนานาชาติดิษยะศรีน

⁸ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์⁹ เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาอาชีพนักศึกษา

¹⁰ นักวิจัย คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิณมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประเมินความพร้อมรายวิชาสหกิจศึกษา ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา ผลงานทางวิชาการและความพึงพอใจต่อการปฏิบัติสหกิจศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา และผลงานทางวิชาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ที่เข้าร่วมปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามสาขาวิชาและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติ สหกิจศึกษากับผลงานทางวิชาการ โดยศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ที่เข้าร่วมปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 372 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาก่อนเข้าร่วมปฏิบัติสหกิจศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนด้วยการลงทะเบียนเรียนรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา ซึ่งมีรหัสวิชาแตกต่างกันแต่เนื้อหาสาระส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน แตกต่างกันเฉพาะสาระที่เป็นจุดเน้นของวิชาชีพแต่ละอาชีพ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา และผลงานทางวิชาการอยู่ในระดับดี (ผลประเมินมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50) ทุกสาขาวิชาและทุกด้าน ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และภาษาจีนธุรกิจ ที่ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาในระดับดีมาก และนักศึกษาสาขาวิชาคณิตมีเดีย และกราฟิกดีไซน์ และคอมพิวเตอร์ธุรกิจที่ได้รับการประเมินผลงานทางวิชาการ (การเขียนรายงาน) ในระดับดีมาก นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับผลการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษาในระดับดีมาก (เกรด A) ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาภูมิสารสนเทศศาสตร์ที่ส่วนใหญ่ได้ผลการประเมินในระดับดี (เกรด B⁺) ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาทุกด้าน และภาพรวมมีความสัมพันธ์กับผลงานทางวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.66 - 0.97

คำสำคัญ : การประเมิน สหกิจศึกษา

กุ่มิหลัง

สหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียน การสอนในสถานศึกษาสลับกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้คุณภาพตรงตามที่สถาน

ประกอบการต้องการมากที่สุด ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ ในการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการของสหกิจศึกษาจะเน้นที่ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน สหกิจศึกษาเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2446 ในการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ของ Sunderland Technical College (ปัจจุบัน University of Sunderland) ประเทศสหราชอาณาจักร ต่อมาในปี พ.ศ. 2449 Prof. Herman Schneider ได้นำมาใช้กับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ของ University of Cincinnati ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการสหกิจศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศแคนาดาได้ดำเนินการสหกิจศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 ใน University of Waterloo และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ประเทศไทย ได้มีการดำเนินการสหกิจศึกษาเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2538 (วิจิตร ศรีสอาน และคณะ. 2552 : ศูนย์สหกิจศึกษา และอุตสาหกรรมสัมพันธ์. 2546)

มหาวิทยาลัยหาญใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของสหกิจศึกษาจึงนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสพการณ์ตรงจากการฝึกประสพการณ์วิชาชีพ ตามพันธกิจหลักที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาญใหญ่ เพื่อให้นักศึกษาได้สำเร็จการศึกษาอย่างสมบูรณ์ประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถทำงานร่วมกับบุคคลต่าง ๆ ภายนอก หรือสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดให้มีรายวิชาสหกิจศึกษา โดยเปิดสอนรายวิชาสหกิจตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 จนถึงปัจจุบัน รวมการจัดการปฏิบัติการสหกิจศึกษา ทั้งสิ้นจำนวน 18 รุ่น ในปีการศึกษา 2555 มีนักศึกษาเข้าร่วมปฏิบัติการสหกิจศึกษา 2 รุ่น จำนวน 372 คน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานปฏิบัติการสหกิจศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และให้ผลการประเมินสหกิจศึกษาในปีการศึกษา 2555 ดำเนินการอย่างเป็นระบบ คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและประเมินการดำเนินการสหกิจศึกษาตั้งแต่รายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา กระบวนการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประเมินความพร้อมรายวิชาสหกิจศึกษา ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา ผลงานทางวิชาการและความพึงพอใจต่อการปฏิบัติสหกิจศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา และผลงานทางวิชาการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหาญใหญ่ ที่เข้าร่วมปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามสาขาวิชา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา กับผลงานทางวิชาการ

กรอบแนวคิดทฤษฎี

คณะผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวิจัย เรื่องผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยหาญใหญ่ ดังนี้

สหกิจศึกษา

ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของสหกิจศึกษา และการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยหาญใหญ่มีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาและพัฒนาการของสหกิจศึกษา

การสร้างประสพการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการที่เรียกว่า “หลักสูตรแซนด์วิช” (Sandwich Course) ได้เริ่มขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2446 ในทวีปยุโรปที่

ประเทศอังกฤษ ณ วิทยาลัยเทคนิคซันเดอร์แลนด์ (Sunderland Technical College) ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมาวิ โดยจัดหลักสูตรให้แก่นักศึกษาสองกลุ่มคือ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนปกติในสถานศึกษาและไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการ กับกลุ่มนักศึกษาที่เป็นพนักงานในสถานประกอบการและมาเรียนในสถานศึกษา ต่อมาประเทศเยอรมันได้นำแนวคิดนี้ไปสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาช่วงปี พ.ศ. 2513 - 2514 เป็นการสร้างความใกล้ชิดระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับสถานศึกษา ประมาณปี พ.ศ.2449 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวได้แพร่ไปยังทวีปอเมริกาเหนือในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการดำเนินการ ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า การสลับการเรียนกับการทำงานทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจการเรียนในชั้นเรียน มีศักยภาพในการทำงาน ต่อมาในปี พ.ศ. 2452 มหาวิทยาลัยนอร์อีสเทอร์น (Northeastern University) แห่งรัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) ได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยแอนท็อก (Antioch University) แห่งรัฐโอไฮโอ (Ohio) ได้นำวิธีการจัดหลักสูตรดังกล่าวไปใช้กับสาขาวิชาศิลปศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาเข้าสู่อาชีพในลักษณะ Work-Study Program ปี พ.ศ. 2505 ได้เกิดกองทุนสนับสนุนสหกิจศึกษาขึ้นในสหรัฐอเมริกา และปี พ.ศ. 2508 สหรัฐอเมริกามีกฎหมายอุดมศึกษาให้ทุนแก่สถาบันที่พัฒนาโปรแกรมสหกิจศึกษา จึงทำให้สหกิจศึกษาขยายตัวอย่างรวดเร็วและได้แผ่ขยายไปสู่ประเทศแคนาดา มหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศแคนาดาที่จัดสหกิจศึกษาคือ มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู (University of Waterloo) จากทวีปอเมริกาเหนือสหกิจศึกษาได้แผ่ขยายไปสู่ประเทศในแถบเอเชียแปซิฟิก โดยเริ่มจากประเทศออสเตรเลียได้สร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือจากสถานประกอบการและเรียกหลักสูตรนี้ว่า “การศึกษาแบบแซนด์วิช” (Sandwich Education) ต่อมาสหกิจศึกษาได้แผ่ขยายสู่ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะสถานศึกษาของประเทศที่อยู่ในเครือจักรภพอังกฤษ ประเทศสิงคโปร์ และแผ่ขยายไปสู่ประเทศจีนสำหรับประเทศไทย โดยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้นำหลักสูตรสหกิจศึกษามาใช้กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เริ่มส่งนักเรียนรุ่นแรกไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาปีพ.ศ.2538 และในปี พ.ศ.2545 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ริเริ่มโครงการพัฒนา สหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในลักษณะโครงการนำร่องโดยใช้ต้นแบบจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้สนับสนุนให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีออกไปปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ในปีการศึกษา 2545 มีสถาบันอุดมศึกษา 17 สถาบัน สถานประกอบการ 257 แห่ง และนักศึกษาจำนวน 679 คน เข้าร่วมโครงการ และได้ขยายผลจนถึงรุ่นที่ 5 ในปีการศึกษา 2547 โดยรวมแล้วมีสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วม 60 สถาบัน สถานประกอบการ 2,000 แห่ง และนักศึกษารวม 10,444 คน หลังจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่ได้สนับสนุนงบประมาณแต่ยังคงสนับสนุนด้านนโยบายต่อไป ในปี 2551 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาสหกิจศึกษามาตลอดจนถึงปัจจุบัน และสถาบันการศึกษาในประเทศไทยได้มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสหกิจศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องพบว่า องค์กรผู้ใช้บัณฑิตได้ประโยชน์จากโครงการสหกิจศึกษา ซึ่งสรุปจากนิเทศของอาจารย์ รายงานวิชาการของนักศึกษา โครงการและงานประจำที่นักศึกษาปฏิบัติเกิดความร่วมมือทางวิชาการและใช้สหกิจศึกษาเป็นเครื่องมือในการคัดเลือกพนักงานใหม่ ผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญคือ องค์กรผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่าบัณฑิตที่ผ่านหลักสูตรสหกิจศึกษามีศักยภาพมากกว่านักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรการฝึกงานภาคฤดูร้อนและรัฐควรสนับสนุนให้มีสหกิจศึกษาต่อไป

การจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยหาญ

มหาวิทยาลัยหาญตระหนักถึงความสำคัญของสหกิจศึกษาจึงนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยกำหนดรูปแบบของกระบวนการตั้งแต่ก่อนนักศึกษาปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงาน และหลังจากการปฏิบัติงาน ซึ่งการดำเนินงานสหกิจศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสมาคมสหกิจศึกษาไทย การดำเนินงานมีขั้นตอนดังนี้ (กระบวนการปฏิบัติงานฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน มหาวิทยาลัยหาญ. 2554 และประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา.2552)

1. กระบวนการก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.1 กำหนดปฏิทินสหกิจ

1.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจด้านสหกิจศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ

1.3 การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา ด้วยการจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา จำนวน 2 หน่วยกิต และเป็นรายวิชาบังคับก่อนหน้ารายวิชาสหกิจศึกษา

1.4 การพิจารณาคุณสมบัตินักศึกษาสหกิจศึกษา เป็นหน้าที่ของสาขาวิชาในการพิจารณาคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาตามเกณฑ์ดังนี้

1.4.1 นักศึกษาต้องสอบผ่านรายวิชาเงื่อนไขบังคับก่อนไปสหกิจศึกษา ซึ่งคือรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา

1.4.2 ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต้องไม่ต่ำกว่า 2.00 กรณีที่หลักสูตรกำหนดให้รายวิชาสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาบังคับ และนักศึกษาเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เป็นไปตามที่กำหนด สาขาวิชาต้องรับรองความเหมาะสมและรับรองการปฏิบัติงานของนักศึกษา

1.4.3 คุณสมบัติเชิงพฤติกรรม เช่น ไม่เคยต้องโทษวินัยขั้นร้ายแรง มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นต้น

1.5 ลงทะเบียนรายวิชาสหกิจศึกษา

1.6 การสมัครงานสหกิจศึกษา โดยนักศึกษาต้องยื่นเอกสารการสมัคร พร้อมพิจารณาสถานประกอบการ ดังนี้

1.6.1 ศึกษาข้อมูลสถานประกอบการ นักศึกษาสามารถพิจารณาสมัครสถานประกอบการที่ตนเองมีความสนใจ

1.6.2 ยื่นใบสมัครงานสหกิจศึกษา พร้อมหลักฐานการสมัครงาน แบบรับรองสถานประกอบการเสนอต่ออาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาในสาขาวิชาเพื่อเข้าสู่การพิจารณา

1.6.3 การพิจารณาระหว่างนักศึกษากับสถานประกอบการ โดยสาขาวิชาเป็นผู้สัมภาษณ์ พิจารณาความเหมาะสมระหว่างนักศึกษากับตำแหน่งงาน สถานประกอบการ และส่งผลการรับรองจากสาขาวิชามายังฝ่ายสหกิจศึกษา

1.6.4 การพิจารณานักศึกษาโดยสถานประกอบการ พิจารณาจากเอกสารการสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของสถานประกอบการ กรณีนักศึกษาไม่ผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการ นักศึกษาต้องเลือกตำแหน่งงานใหม่ และดำเนินการตามกระบวนการสมัครงานอีกครั้งจนกว่าจะได้ตำแหน่งงานที่เหมาะสม

1.7 การประกาศผลการสมัครงานสหกิจศึกษา เพื่อแจ้งให้นักศึกษาทราบอย่างน้อย 1 เดือนก่อนไปปฏิบัติงานจริง

1.8 แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา สาขาวิชาพิจารณาคณาจารย์ที่จะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา

1.9 การประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ผู้นิเทศงานและนักศึกษา ภายหลังจากที่นักศึกษาทราบผลการคัดเลือกงานแล้ว

1.10 จัดเตรียมหนังสือและเอกสารส่งตัวนักศึกษา

1.11 โครงการปฐมนิเทศ

2. กระบวนการระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.1 การรายงานตัวปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา ณ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์หรือฝ่ายบุคคลในวันแรกของการปฏิบัติงาน หรือตามสถานประกอบการกำหนด และเข้ารับการปฐมนิเทศจากสถานประกอบการ

2.2 การส่งแผนการทำงาน และข้อมูลส่วนตัว นักศึกษาต้องส่งแผนการทำงานพร้อมรายละเอียดงาน ตำแหน่งงาน ผู้นิเทศงาน ข้อมูลเกี่ยวกับที่พักระหว่างปฏิบัติงาน และบุคคลและที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉิน ในระหว่างสัปดาห์ที่ 1-2 ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.3 การนิเทศงานสหกิจศึกษา เป็นการ ไปเยี่ยมของอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการทำงานแก่นักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและทักษะการทำงาน รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าในการทำงาน การเขียนรายงานวิชาการ ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง (กรณีนักศึกษาปฏิบัติงานในเขตจังหวัดสงขลา) และอย่างน้อย 1 ครั้ง (กรณีนักศึกษาปฏิบัติงานนอกเขตจังหวัดสงขลา)

2.4 การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักศึกษา นักศึกษาต้องเขียนรายงานผลการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงานทางวิชาการ โดยจัดส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาได้ตรวจสอบเป็นระยะๆ ส่วนการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาโดยผู้นิเทศงาน สถานประกอบการโดยหัวหน้างาน หรือฝ่ายบุคคล ต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาทั้งในส่วนของการประเมินความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ความประพฤติ ทักษะพิสัย จิตพิสัย รายงานทางวิชาการ ให้แก่นักศึกษาเพื่อจัดส่งให้กับสถาบันการศึกษา

3. กระบวนการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

3.1 นักศึกษาส่งเอกสาร และจัดแสดงผลงาน ประกอบด้วย แบบประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาสหกิจศึกษา สมุดบันทึก การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่เสร็จสมบูรณ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และดำเนินการจัดบอร์ดแสดงผลงาน

3.2 โครงการสัมมนานักศึกษาสหกิจศึกษา

3.3 ประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษา การประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา เป็นผู้รวบรวมคะแนนจากสถานประกอบการ และบันทึกคะแนนลงในส่วนของแบบประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาสหกิจศึกษา จากสถานประกอบการ มีคะแนนเต็ม 50% และอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา มีคะแนนเต็ม 50% จากนั้นอาจารย์เจ้าของรายวิชาสหกิจศึกษาจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษา ซึ่งจะประเมินด้วยหลักการอิงเกณฑ์ ในระดับ A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D, F

3.4 การแจ้งผลประเมินการปฏิบัติงานโดยผู้แทนสถานให้นักศึกษาทราบ อาจารย์ที่ปรึกษา สหกิจศึกษา แจ้งให้นักศึกษาทราบถึงผลการประเมินการปฏิบัติงานและรายงานวิชาการ จุดเด่น และข้อควรปรับปรุงของนักศึกษาที่ประเมินโดยผู้แทนสถาน เพื่อให้นักศึกษาได้พิจารณาและนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาตนเองต่อไป และสรุปผลไปยังสถานประกอบการทราบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชลลดา มงคลวนิช (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นต่อการนิเทศงานสหกิจศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเห็นว่า ควรเริ่มการนิเทศงานภายใน 1 เดือนหลังจากปฏิบัติงาน และควรไปนิเทศงานอย่างน้อย 1 ครั้ง ซึ่งตัวแทนสถานประกอบการที่ต้องการให้ประสานงานที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน คือ พนักงานที่ปรึกษา สำหรับคณาจารย์นิเทศและตัวแทนสถานประกอบการ เห็นว่าในการนิเทศงานควรมีการนัดหมายล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์ โดยต้องการให้ประสานงานผ่านทางแผนกบุคคลและฝึกอบรม โดยควรชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการสหกิจศึกษาทุกครั้ง ส่วนสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และอดิรัตน์ หวานนุรักษ์ (2552) ได้ศึกษาความต้องการรูปแบบการปฏิบัติสหกิจศึกษาและคุณลักษณะของนักศึกษา กรณีศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่า องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่รับนักศึกษาสหกิจศึกษาในหลักสูตรทางการบัญชีอยู่ในชั้นปีที่ 4 มากที่สุด และให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีในเรื่องการรักษาความลับขององค์กร องค์กรที่จัดทำบัญชีโดยโปรแกรม Microsoft Excel เป็นหลักให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าองค์กรที่จัดทำโดยโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป และเครือข่ายสหกิจศึกษาของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน (2551) ได้ดำเนินการโครงการวิจัยแม่บทเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษานิสิต/นักศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิตของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน พบว่าสาขาวิชาที่สถานประกอบการต้องการรับนักศึกษาเข้าร่วมสหกิจศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ สังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาการบริการ ผลการศึกษาความพร้อมหรือความสามารถในการดำเนินการตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ส่วนใหญ่สถานประกอบการมีความพร้อมในระดับมากด้านการจัดงบประมาณและทรัพยากร ด้านนโยบายการบริหารด้านจัดบุคลากร และการเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถาบันอุดมศึกษา ตามลำดับ

เฉลิมขวัญ กระจุกบุญยงค์ (2552) ได้ศึกษาการติดตามผลสัมฤทธิ์โครงการสหกิจศึกษาเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน พบว่า สถานศึกษาที่มีการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จด้านตัวหลักสูตรมากที่สุด ส่วนใหญ่กำหนดรายวิชาสหกิจศึกษาเป็นวิชาเลือกและไม่มีการกำหนดรายวิชาเงื่อนไขก่อนส่งนักศึกษาไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ส่วนใหญ่มีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรสหกิจศึกษามีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน มีแผนการดำเนินงาน แต่มีปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายสถานประกอบการ ด้านคุณธรรม

จริยธรรมของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือมีความอ่อนน้อมถ่อมตน แต่นักศึกษามีความขยันอดทนน้อยที่สุด ส่วนจันทิมา เขียวแก้ว (2550) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่าในภาพรวมนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับดี เกรดเฉลี่ยของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 นักศึกษาที่ไปฝึกงานในสถานประกอบการที่แตกต่างกันมีผลสัมฤทธิ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่นักศึกษาพบคือ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงาน การประยุกต์ใช้ความรู้ในรายวิชาอื่นในการทำงานจริง ด้านประโยชน์ในการฝึกงานพบว่า การฝึกงานทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานและลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็ประโยชน์และแนวทางในการเตรียมพร้อมสำหรัการทำงานวิชาชีพในอนาคต

วรรณะ วิจิตร (2554) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงาน โครงการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ พบว่า การดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสภาพแวดล้อมด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการการดำเนินการและด้านผลผลิตของโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับส่วนครุณี มูเก็ม และคณะ (2554) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการภาคการศึกษา วิธีการจัดหาสถานประกอบการ และความคาดหวัง ความพึงพอใจของนักศึกษาสหกิจศึกษาที่มีต่อการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดหาสถานประกอบการ นักศึกษาส่วนใหญ่หาข้อมูลและนำเสนอรายละเอียดสถานประกอบการด้วยตนเอง ภายหลังจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถพร้อมทำงานได้ทันที และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจสูงกว่าความคาดหวังต่อการประสานงานของฝ่ายสหกิจศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินมีกระบวนการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ที่ออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2555

กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับประชากรในส่วนของ การประเมินและเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา และผลงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ที่ออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 372 คน และศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในส่วนของ การประเมินความพึงพอใจต่อการปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายกับนักศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรมการสัมมนา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วยแบบประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และผลงานทางวิชาการ (ฉบับอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและฉบับผู้นิเทศงาน) เป็นแบบวัดที่พัฒนาโดยฝ่ายสหกิจศึกษาและฝึกงาน มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบปลายปิด ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายปิด และแบบสอบถามความพึงพอใจ สำหรับนักศึกษาประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและฉบับผู้นิเทศงานของสถานประกอบการ มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบปลายปิด ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนคุณภาพแบบวัดด้านความเที่ยงตรงวิเคราะห์ด้วยการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม แต่ละด้านและคะแนนรวมทั้งฉบับ และคะแนนรวมแต่ละด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับ พบว่า ข้อคำถามของแบบวัดทั้ง 3 ฉบับ มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.578 – 0.966 ความเชื่อมั่นแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.787 - 0.981

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ 2 ลักษณะได้แก่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary source) ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสรุปผลการดำเนินงานรายวิชาเตรียมความพร้อมกระบวนการปฏิบัติสหกิจศึกษา จากอาจารย์สาขาวิชาที่รับผิดชอบโครงการสหกิจศึกษา และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา ผลงานทางวิชาการที่อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบฟอร์มที่ฝ่ายสหกิจศึกษาและฝึกงาน ศูนย์พัฒนาอาชีพนักศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่พัฒนาขึ้น และบันทึกข้อมูลผ่านระบบที่พัฒนาโดยศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และการเก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจต่อการปฏิบัติสหกิจศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรมการสัมมนา

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผล 4 ประเด็นดังนี้

1. การประเมินการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่มีการนำสหกิจศึกษามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการผลิตบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 และมีฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ศูนย์พัฒนาอาชีพนักศึกษา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยตรง ทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินการปฏิบัติสหกิจศึกษาร่วมกับคณะตามระเบียบปฏิบัติ (Work Procedure) ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานสหกิจศึกษามีระบบและกลไกในการดำเนินงานที่สอดคล้องกันทุกสาขาวิชาและทุกคณะรวมทั้งมีมาตรฐานคุณภาพเดียวกันเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและหน่วยงานผู้ใช้งาน นอกจากนี้ยังมีการเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยมีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา 2 หน่วยกิต สำหรับเตรียมความพร้อมโดยแต่ละสาขาวิชามีรหัสวิชาที่แตกต่างกัน แต่เนื้อหาสาระส่วนใหญ่เหมือนกันมีความแตกต่างกันในส่วนของการปฏิบัติวิชาชีพ

แต่ละสาขาวิชา และทุกสาขาวิชาต้องลงทะเบียนรายวิชาเตรียม สหกิจศึกษา ยกเว้นสาขาวิชาโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ที่ไม่ได้ถูกกำหนดในหลักสูตร ดังนั้น สาขาวิชาจึงดำเนินการเสริมให้กับนักศึกษา ก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษา

จากรูปแบบการเตรียมความพร้อมดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยหาดีใหญ่มีการเตรียมความพร้อมทั้งคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถของนักศึกษา และการดำเนินงานสหกิจศึกษาด้วยการจัดรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา และมีฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงานรับผิดชอบดำเนินการประสานงาน

2. การประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ผลงานทางวิชาการ ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และผลการเรียน

การประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา ผลงานทางวิชาการความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและผลการเรียนสหกิจศึกษาของนักศึกษามีข้อสรุปดังนี้

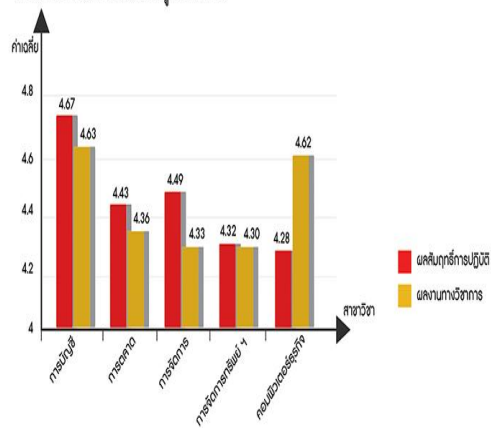
2.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ประเมินโดยผู้นิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการ ผู้นิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการ ส่วนใหญ่ประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการ (รายงานผลงานของนักศึกษา) อยู่ในระดับดี ทุกสาขาวิชาและทุกคณะ ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่มีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา และผลงานทางวิชาการในระดับดีมาก และนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชามัลติมีเดียและกราฟิกดีไซน์ มีผลงานทางวิชาการ (รายงานผลงาน) ในระดับดีมาก เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาในแต่ละด้านพบว่า ผู้นิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาทุกด้านในทุกสาขาวิชา ในระดับดียกเว้นนักศึกษาสาขาวิชามัลติมีเดีย และกราฟิกดีไซน์ที่ได้รับการประเมินผลสำเร็จของงานในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51) นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ และภูมิสารสนเทศศาสตร์ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาด้านความรับผิดชอบ และลักษณะส่วนบุคคลในระดับดีมาก นักศึกษาสาขา วิชาการตลาด คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชานิติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาด้านความรับผิดชอบในระดับดีมาก นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา ด้านผลการสำเร็จของงาน ความรู้ความสามารถ ระดับดีมาก ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษากับผลงานทางวิชาการพบว่า ผู้นิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลงานทางวิชาการ ยกเว้น สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ นิติศาสตร์ ภาษาไทยธุรกิจ ภาษาจีนธุรกิจ มัลติมีเดีย และกราฟิกดีไซน์ เทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิสารสนเทศศาสตร์ที่มีค่าเฉลี่ยผลงานทางวิชาการ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา (ดังรายละเอียดในภาพที่ 1 - 3)

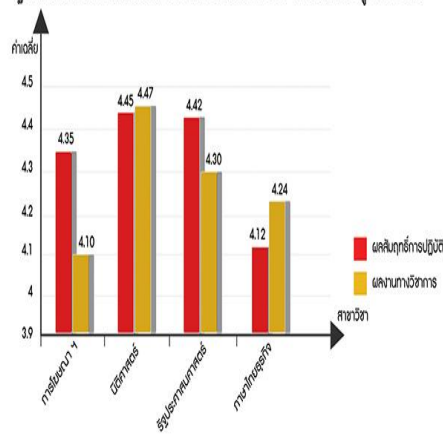
2.1.2 ประเมินโดยอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาพรวมของนักศึกษาทุกสาขาวิชาในระดับดี ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์และภาษาจีนธุรกิจที่ได้รับการประเมินในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษารายด้าน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้รับการประเมินด้านความรับผิดชอบและลักษณะส่วนบุคคลในระดับดีมาก นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาด้านผลสำเร็จของ

งาน ความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบในระดับดีมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษากับผลงานทางวิชาการ พบว่า นักศึกษาได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยผลงานทางวิชาการทุกสาขาวิชา ยกเว้น นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจและนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ที่มีค่าเฉลี่ยผลงานทางวิชาการสูงกว่าผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษา (ดังรายละเอียดในภาพที่ 4 - 6)

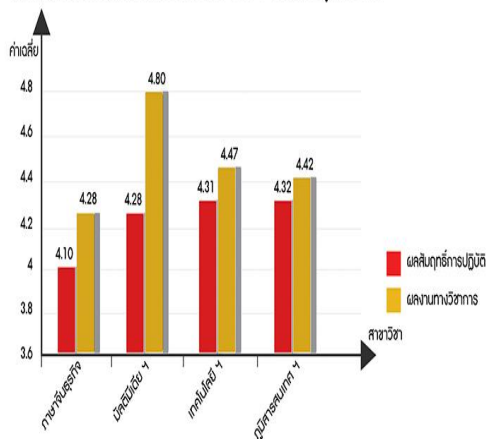
ภาพที่ 1 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการ ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2555 : ประเมินโดย ผู้ประกอบการ

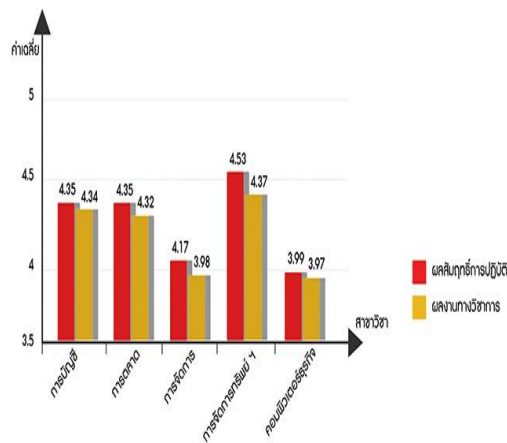
ภาพที่ 2 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการ ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์และศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 : ประเมินโดย ผู้ประกอบการ

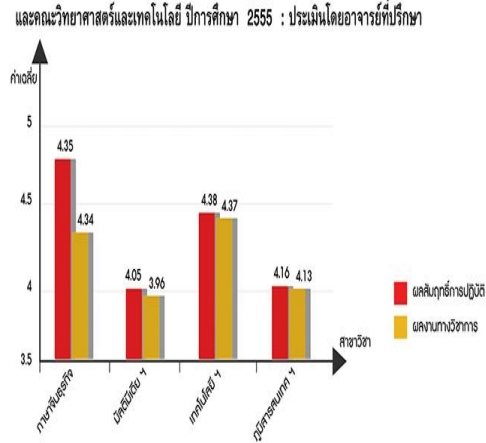
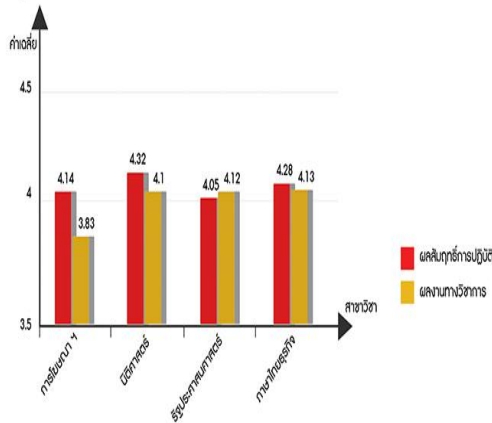
ภาพที่ 3 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติดิชะฮะฮ์ริน และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2555 : ประเมินโดยผู้ประกอบการ

ภาพที่ 4 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2555 : ประเมินโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาพที่ 5 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ภาพที่ 6 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์
รัฐศาสตร์ และศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 : ประเมินโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน

นักศึกษาสหกิจศึกษามีความพึงพอใจการดำเนินงานของผู้นิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงานในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.50) ทุกสาขาวิชา ยกเว้น นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดที่มีความพึงพอใจการดำเนินงานของฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงานในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อผู้นิเทศงานสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการ อาจารย์ที่ปรึกษา และฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการดำเนินงานของฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอื่น และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในแต่ละสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์มีเดียและกราฟิกดีไซน์ มีความพึงพอใจต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้นิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการประเมินการดำเนินงานสหกิจศึกษาของฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ภาพรวมในระดับดี (ค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.50)

2.3 การประเมินผลการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษา

นักศึกษาสหกิจศึกษาทุกสาขาวิชาได้รับผลการประเมินผลการเรียนในระดับดีมาก (A) เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น นักศึกษาสาขาวิชาภูมิสารสนเทศศาสตร์ที่ส่วนใหญ่ได้รับผลการประเมินในระดับดี (B+) และนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ได้รับผลการเรียนในระดับ A สูงสุดที่สุดคิดเป็นร้อยละ 96.60 รองลงมาเป็นนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ส่วนสาขาวิชาที่ได้รับผลการเรียนในระดับ A ต่ำสุด คือ นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ร้อยละ 40.00) และนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาที่ ได้รับผลการเรียนวิชาสหกิจศึกษาในระดับที่ต้องปรับปรุงและลงทะเบียนใหม่ (F) ได้แก่ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 4.30 2.90 2.40 2.20 และ 1.80 ตามลำดับ เนื่องจากสถานประกอบการ ส่งตัวกลับก่อนครบกำหนดเวลา การปฏิบัติสหกิจศึกษา

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการ

ผู้นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการส่วนใหญ่ประเมินผลงานทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลงานทางวิชาการ และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างผู้นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาประเมินทุกสาขาวิชา ยกเว้น การประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาในสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาภาษาไทยธุรกิจ สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอาจารย์ที่ปรึกษาประเมินสูงกว่าผู้นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการ ส่วนการประเมินผลงานทางวิชาการ พบว่า สาขาวิชาที่อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินสูงกว่าได้แก่ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และภาษาจีนธุรกิจ แต่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันไม่มากนัก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการมีความใกล้ชิดและเห็นผลงานการปฏิบัติงานของนักศึกษาได้มากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาซึ่งไปนิเทศเพียงไม่กี่ครั้งและเป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการอ่านรายงานเชิงวิชาการได้ดีกว่าซึ่งส่งผลต่อผลการให้คะแนน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการ

ผู้นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการและอาจารย์ที่ปรึกษามีการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาและผลงานทางวิชาการสอดคล้องกัน โดย ทั้งสองมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติสหกิจศึกษาทั้งรายด้าน และภาพรวมมีความสัมพันธ์กับผลงานทางวิชาการ (รายงานผลงาน) ของนักศึกษาอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากการประเมินของผู้นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการระหว่าง 0.48 - 0.92 และจากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง 0.66-0.97 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ได้จัดทำเครื่องมือสำหรับการประเมินมีเกณฑ์การประเมินและรายละเอียดของคำอธิบายประเด็นการประเมินที่ชัดเจนทำให้ผู้ประเมินสามารถเข้าใจและวิเคราะห์สิ่งที่จะประเมินตรงกัน

จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยหาดีใหญ่ มีการเตรียมการและการประสานงานร่วมกันระหว่างฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน และคณะ ส่งผลให้ผู้นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการมีการยอมรับและประเมินผลการดำเนินงานในระดับดี แม้ว่าจะมีนักศึกษาที่ไม่ผ่านการออกปฏิบัติสหกิจศึกษาจำนวนหนึ่งแต่เป็นเพียงจำนวนน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากปัญหาส่วนบุคคล แต่ก็ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานโดยรวม ดังนั้น มหาวิทยาลัยหาดีใหญ่ จึงควรปรับปรุงในด้านการคัดเลือกนักศึกษา การศึกษาความเข้าใจ ตลอดจนชี้แจงเกี่ยวกับสถานที่และภาระงานที่จะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติเพิ่มซึ่งจะช่วยให้เกิดการส่งนักศึกษากลับได้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยจะพบว่า การดำเนินงานในส่วนของการเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษานั้น แต่ละคณะ และสาขาวิชาได้มีการเตรียมความพร้อมในรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาซึ่งเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดของสาระจะพบว่า มีส่วนร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ เช่น การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา การปฏิบัติงานในฐานะพนักงานในหน่วยงาน ดังนั้น ฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ควรประสานระหว่างสาขาวิชาเพื่อพัฒนาชุดฝึก

สำหรับการเตรียมความพร้อมในส่วนที่ร่วม ส่วนที่แตกต่างให้แต่ละสาขาวิชาดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อให้การเตรียมความพร้อมมีมาตรฐานเดียวกัน และยังสามารถนำไปสู่การพัฒนาาร่วมกันรวมทั้งอาจเชิญสถานประกอบการมามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม

2. ฝ่ายสหกิจศึกษาและการฝึกงาน จะเป็นผู้กำหนดขั้นตอนและเครื่องมือประเมินในลักษณะเดียวกับทุกสาขาวิชา จึงส่งผลต่อการดำเนินงานรูปแบบและเครื่องมือประเมินไม่ตามความต้องการ และสอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละสาขาวิชา นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้สาขาวิชาและคณะมีโอกาสนในการร่วมกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประเมิน มิใช่กำหนดมาจากผู้รับผิดชอบแต่มีได้เห็นสภาพที่แท้จริงของสถานประกอบการ กำหนดการประเมินแต่เพียงผู้เดียว เพื่อให้ทั้งผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินยอมรับในตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน

เอกสารอ้างอิง

ชลลดา มงคลวนิช.(2551).รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นต่อการนิเทศงานสหกิจศึกษา.

วารสารสหกิจศึกษาไทย. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2552. หน้า 87.

ครุณี มูเก็มและคณะ.2554.รายงานผลการวิจัยสถาบันเรื่อง ศึกษารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา.

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และอติรัตน์ หวานนุรักษ์.(2551). รายงานผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการ

รูปแบบ การปฏิบัติสหกิจศึกษาและคุณลักษณะของนักศึกษา กรณีศึกษาหลักสูตรบัญชี

บัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. วารสารสหกิจศึกษาไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือนธันวาคม

2552 หน้า 1 .

เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์.2551. รายงานการวิจัยเรื่อง ศึกษาการติดตามผลสัมฤทธิ์โครงการสหกิจ

ศึกษาเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน. วารสารสหกิจศึกษาไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน

ธันวาคม 2552 หน้า 67

วิจิตร ศรีสะอาด และคณะ.2552.ประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 .สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษาและสมาคมสหกิจศึกษาไทย

เครือข่ายสหกิจศึกษาของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน(แม่ข่าย:มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน

ดุสิต).2551. โครงการวิจัยแม่บทเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษานิสิต/

นักศึกษาและองค์กรผู้ใช้

บัณฑิตของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน

จันทิมา เขียวแก้ว.2550. รายงานการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ

นักศึกษาสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

วรรณะ วิจิตร.2554.รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงาน โครงการสหกิจศึกษาของ

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.วิทยานิพนธ์.มหาวิทยาลัยบูรพา.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยหาดีใหญ่คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้